

TIETOISKU 12/2006

Espoo 20.12.2006

KESTÄVÄ KEHITYS ESPOOSSA 2006

ALKUSANAT

Espoon kaupungin toimintaan vaikuttaa merkittävästi voimakkaana jatkuva väestönkasvu. Tämä aiheuttaa mm. painetta uudisrakentamiseen sekä tarvetta vanhojen alueiden täydennysrakentamiseen. Haasteena on säilyttää terveellinen, turvallinen ja luonnon arvot huomioiva yhdyskuntarakenne kasvusta huolimatta. Sosiaalisesti kestävästä kehityksestä kertoo työttömien määrän väheneminen vuonna 2005 ja vuonna 2006 edelleen jatkunut työttömyysasteen lasku.

Ilmastonmuutos on puhuttanut paljon vuonna 2006 niin EU:n kuin Espoon omanakin kampanjana. Kasvihuonekaasupäästöjä pitäisi leikata teollistuneissa maissa kymmeniä prosentteja. Espoossa päästöt ovat päinvastoin kasvussa. Myös kulutuksesta kertova jätemäärä on kasvanut. Näiltä osin Espoon kehitys on kestämatöntä. Haasteita siis riittää jatkossakin.

Tuula Hämäläinen-Tyynilä, ympäristönsuojelupäällikkö

FÖRORD

Esbo stads verksamhet påverkas i hög grad av den alltjämt starka befolkningsökningen. Det leder bl.a. till krav på nybyggnation och utbyggnad av gamla områden. Att samtidigt bevara en sund, trygg och naturenlig samhällsstruktur ställer staden inför stora utmaningar. Att staden är inne i en fas av socialt hållbar utveckling visas av att antalet arbetslösa sjönk 2005 och att arbetslöshetsgraden fortsättningsvis har sjunkit 2006

Ett högaktuellt debattämne år 2006 är klimatförändringen, både som EU:s och Esbos kampanj. De industrialiserade länderna borde skära ner sina utsläpp av växthusgaser med tiotals procent. I Esbo håller utsläppen tvärtom på att öka. Också den konsumtionsrelaterade avfallsmängden har ökat. I dessa avseenden är utvecklingen i Esbo ohållbar. Vi har fortfarande utmaningar framför oss

Tuula Hämäläinen-Tyynilä, Miljövårdchef

SISÄLTÖ

Ekologinen kestävyys	s. 2-3
Taloudellinen kestävyys	s. 3-4
Sosiaalinen kestävyys	s. 4

Julkaisun tekijä ja lisätietoja :

Sari Soini, ympäristökeskus
Santeri Paakko, kehittämis- ja tutkimusryhmä
Espoon kaupunki
sähköposti: etunimi.sukunimi@espoo.fi

Julkaisun jakelu ja yhteystiedot:

www.espoo.fi/ymparisto
www.espoo.fi/tieto
Kehittämis- ja tutkimusryhmä
PL 12, 02070 ESPOON KAUPUNKI
Jakelu: puh. (09) 8162 2309
ISSN 1239-9752

EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Hiilidioksidipäästöt jälleen lievässä nousussa.

Fossiilisten polttoaineiden käytöstä syntyvä hiilidioksidi edistää kasvihuoneilmiötä. Suomessa 99 % hiilidioksidipäästöistä syntyy energiantuotannossa ja liikenteessä. Espoon päästöistä 60 % on peräisin energiantuotannosta ja hieman yli 20 % liikenteestä (kuva 1). Ilmastonmuutoksen torjuminen edellyttää, että kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään yli 60 %.

Typenoksidipäästöt ovat laskeneet.

Suurin osa ulkoilman typenoksidien pitoisuuksista aiheutuu liikenteen ja energiantuotannon päästöistä. Usean vuoden tasaisen vaiheen jälkeen typenoksidipäästöt kääntyivät Espoossa laskuun vuonna 2005 (kuva 2).

Rikkidioksidipäästöt myös laskussa.

Ulkoilman rikkidioksidi on pääosin peräisin energiantuotannosta. Koko pääkaupunkiseudun rikkidioksidipäästöt ovat laskeneet huomattavasti viime vuosikymmenten aikana. Myös Espoossa 2000-luvun nouseva trendi on nyt saatu kääntymään laskuun (kuva 3). Rikkidioksidia ei enää pidetä merkittävänä ilmanlaatuongelmana pääkaupunkiseudulla.

Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla pääosin tyydyttävä

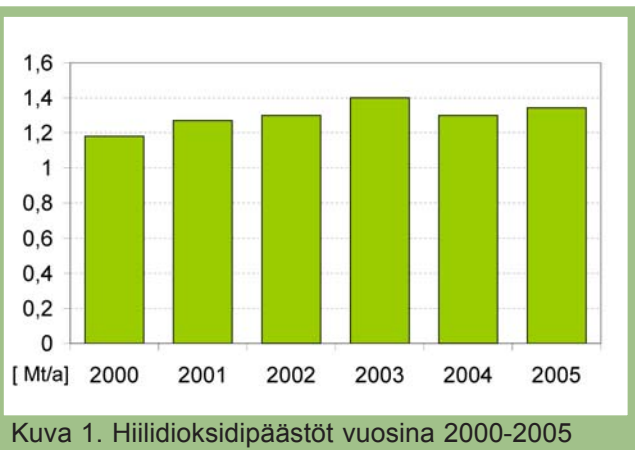
Pääkaupunkiseudulla epäpuhtauksia pääsee ilmaan liikenteestä, energiantuotannosta ja pientalojen tulisijojen käytöstä. Vuonna 2005 erittäin huonon tai huonon ilmanlaadun tunteja oli edellisvuosia useammin. Espoon mittausasemilla ilmanlaatu oli keskimäärin parempi kuin Helsingissä. Leppävaarassa välttäviä ja huonoja ilmanlaatuilanteita esiintyi maaliskuussa ja marraskuussa. Kevään katupölykausi oli kestoltaan epätavallisen pitkä. Marraskuussa voimakas maanpintainversio ja kaukokulkeuma heikensivät ilmanlaatua. Hengitettävien hiukkasten vuorokausipitoisuuden raja-arvo ylittyi Leppävaarassa 22 kertaa. Lintuvaarassa havaittiin, että pientaloalueella lämmityksestä ja tulisijoista peräisin olevat päästöt voivat aiheuttaa ilmanlaadun heikkenemisen yhtä huonoksi kuin liikenteen päästöt vilkasliikenteisillä alueilla.

Jätevesipäästöt laskivat vuonna 2005.

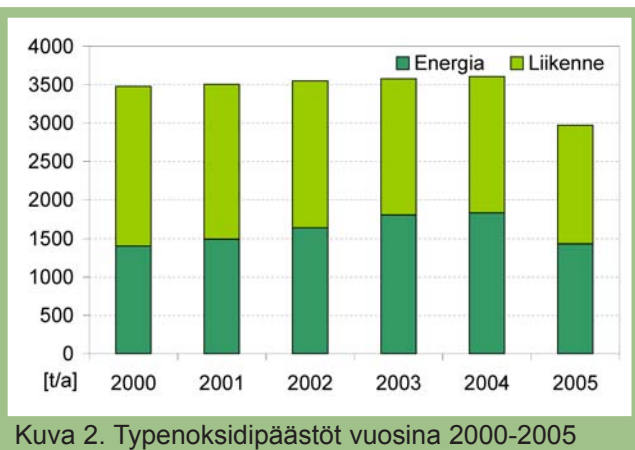
Suomenojan jätevedenpuhdistamo ei toiminut täysin toivotulla tavalla vuonna 2005. Biologisen hapenkulutuksen ja fosforipitoisuuksien osalta lupaehtojen mukaisia raja-arvoja ei saavutettu vuoden kahdella ensimmäisellä neljänneksellä. Syynä olivat alkutalven poikkeukselliset rankkasateet ja tulvat sekä lisääntynyt kuormitus. Koko vuoden keskiarvona päästöt kuitenkin vähenivät edellisvuoteen verrattuna ja puhdistustehot ylittivät lupamääräykset (kuva 4). Fosforin osalta päästiin 93 % puhdistustehoon, kokonaistyyppivähennys oli 73 %.

Sekajätteen määrä kasvoi.

Ämmässuon kaatopaikalle sijoitetun sekajätteen määrä kääntyi kasvuun vuonna 2005. Kaatopaikalle sijoitettiin 290 kg jätettä asukasta kohden (kuva 5). Vuonna 2005 vastaanotetusta kotitalousbiojätteestä 48 % käsiteltiin

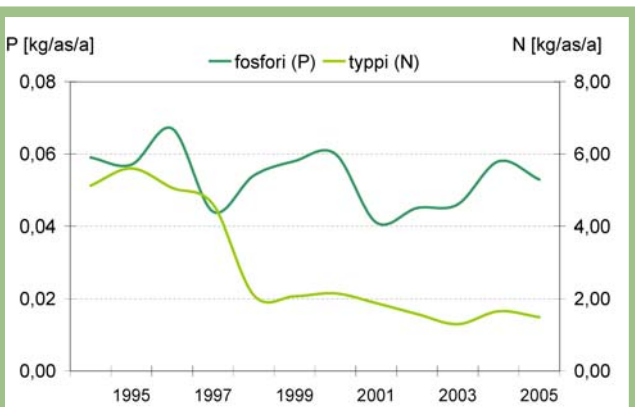
Kuva 1. Hiilidioksidipäästöt vuosina 2000-2005

Kuva 2. Typenoksidipäästöt vuosina 2000-2005

Kuva 3. Rikkidioksidipäästöt vuosina 2000-2005

Kuva 4. Suomenojan typpi- ja fosforipäästöt asukasta kohti vuosina 1994-2005

alueen kompostointilaitoksella. Ämmässuon käsittely-alueelle on valmistumassa uusi biojätteen kompostointilaitos, joka otetaan käyttöön vuoden 2006 lopussa.

Luonnonsuojelualueiden osuus kasvanut.

Espoon luonnonsuojelualueiden pinta-ala on kasvanut 1900 hehtaariin ja luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen luonnonsuojelualueiden lukumäärä 42:een. Nykyisellään 3,6 % Espoon kokonaispinta-alasta on suojelun piirissä. Suojeltuja luontotyyppisiä on rajattu 30 kpl ja luonnonmuistomerkkejä rauhoitettu 53 kpl.

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Espoolaisten tulot nousussa.

Espoolaisten tulot nousivat 1990-luvun lopulla nopeasti. Vuonna 2000 espoolainen tulonsaaja ansaitsi jo keskimäärin 30 000 euroa valtionveronalaista tuloa, kun vuonna 1998 keskitulot olivat 23 900 euroa. Vuonna 2004 espoolaisten keskitulot nousivat ennätyskorkealle ollen 30 300 euroa vuodessa (kuva 6). Koko maan valtionveronalaiset keskitulot olivat 21 100 euroa tulonsaajaa kohti vuonna 2004.

Sähkönkulutus kääntynyt laskuun.

Espoon sähkönkulutus asukasta kohden on kääntynyt lievään laskuun (kuva 8). Espoon kotitaloudet kuluttavat sähköä kuitenkin selvästi enemmän kuin pääkaupunkiseudun muut kunnat. Sähkönkulutusta voidaan pienentää mm. valitsemalla energiatehokkaita sähkölaitteita ja muuttamalla käyttö- ja kulutustottumuksia energiaa säästävään suuntaan. Espoon kaupungin omistamien kiinteistöjen sähkön kulutusta on pienennetty systemaattisesti usean vuoden ajan. Ominaiskulutus vuonna 2005 oli 19 kWh/m³.

Ilmaston epävakaus vaikutti lämmön tarpeeseen.

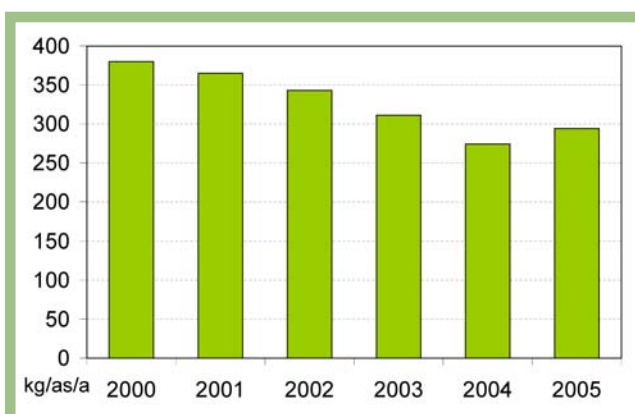
Vuosi 2005 oli ilmastollisesti keskimääräistä epävakampi ja lämpimämpi. Tämä näkyi kiinteistöjen pienentyneenä lämmitystarpeena. Kaukolämpöä tuotettiin 9 MWh asukasta kohden. Tästä 8 % oli tuotettu uusiutuvalla energialla (kaatopaikkakaasu). Kaupungin omistamissa kiinteistöissä lämmön ominaiskulutus vuonna 2005 oli 36 kWh/m³.

Veden kulutus on tasaantunut.

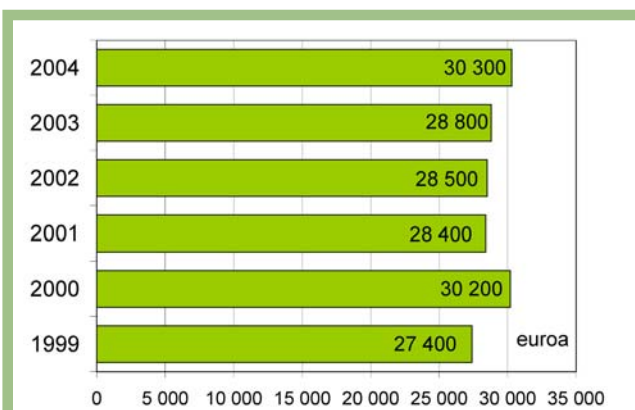
Veden kulutuksen laskeva trendi on viime vuosina tasaantunut. Kulutus vuonna 2005 oli 236 litraa asukasta kohden vuorokaudessa (kuva 9). Espoolaisista 98 % on liittynyt vesijohtoverkostoon. Veden kulutusta voidaan pienentää mm. valitsemalla vettä säästäviä kodinkoneita ja -laitteita. Kaupungin omassa kiinteistökanassa veden kulutus oli 128 l/m³ vuonna 2005.

Asuntorakentaminen jatkuu voimakkaana.

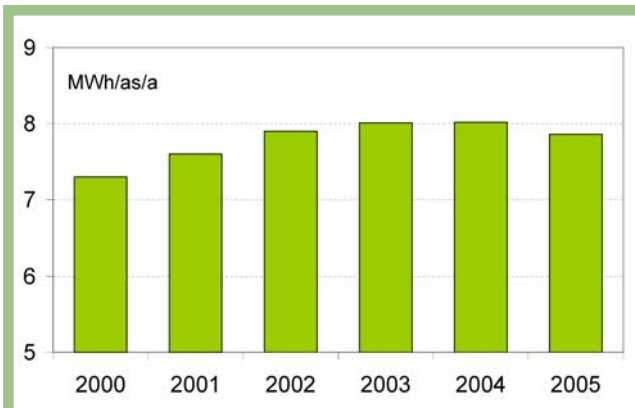
Uudisrakennuksiin valmistui vuonna 2005 kerrosalaa 400 000 m², mikä oli noin 8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Asuinrakennuksiin kerrosalaa valmis-

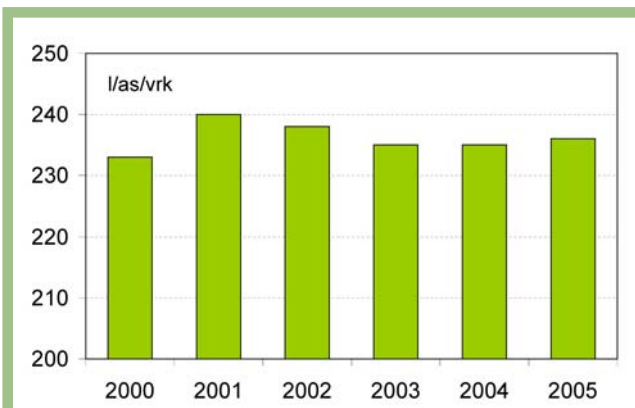
Kuva 5. Sekajätteen määrä pääkaupunkiseudulla asukasta kohti vuosina 2000-2005

Kuva 6. Valtionveronalaiset tulot (euroa) tulonsaajaa kohti vuosina 1999-2004

Kuva 8. Sähkönkulutus asukasta kohti 2000-2005

Kuva 9. Vedenkulutus vesijohtoverkostoon liittyntä asukasta kohti vuosina 2000-2005

tui noin 250 000 m² ja muihin rakennuksiin noin 150 000 m² (kuva 10). Vuoden 2005 aikana valmistui noin 2 800 uutta asuntoa, mikä on hieman vähemmän kuin edellisessä vuonna. Vähennystä edellisvuoden määrästä oli kaikissa talotyypeissä.

Liikenteen määrä tasaantumassa.

Kasvuvuosien jälkeen ajoneuvoliikenteen määrä on tasaantumassa (kuva 11). Pidemmällä ajanjaksolla tarkasteltuna vuodesta 1991 liikenteen määrä on kasvanut 46 % ja väestömäärä on kasvanut 34 %. Espoon sisäisistä moottoriajoneuvoliikenteen matkoista noin 20 % tehdään joukkoliikenteellä, kun koko pääkaupunkiseudulla joukkoliikenteen osuus matkoista on 38 %.

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Väestönkasvu jatkuu voimakkaana.

Vuodenvaihteessa 2005/2006 Espoossa oli 231 704 asukasta. Väestömäärä kasvoi vuoden 2005 aikana yli 4 200 hengellä.

Espoon asukasmäärä on viimeisen kymmenen vuoden aikana noussut keskimäärin noin 4 000:lla joka vuosi. Tästä luvusta puolet on ollut luonnollista väestönkasvua eli syntyneiden enemmyyttä ja puolet muuttovoittoa muista kunnista sekä siirtolaisuutta. Viime vuosina väestönkasvu on heilahdellut vuosittain rajusti. Syynä tähän olivat muuttoliikkeen suunnan muutokset. Esimerkiksi vuonna 2003 Espoon muuttovoitto oli noin 500, vuonna 2004 noin 1000 ja vuonna 2005 muuttovoitto oli yli 2 000 henkeä. Vuoden 2006 tammi-syyskuun aikana muuttovoittoa on kertynyt noin 700 henkeä, mikä oli 700 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

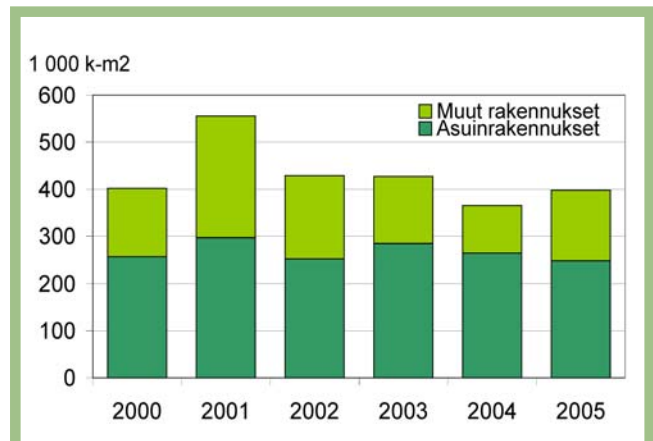
Työttömyysaste laski vuoden 2005 aikana.

Vuodenvaihteessa 2005/2006 työttömyysaste Espoossa oli Työministeriön laskelmien mukaan 6,3 prosenttia (kuva 12). Työttömien määrä laski vuoden 2005 aikana 8 000:sta noin 7 500:aan. Vuoden 2006 aikana työttömyys on jatkanut laskuaan ja syyskuussa 2006 työttömien määrä laski jo alle 7 000 hengen, mikä on 500 vähemmän kuin vuotta aiemmin.

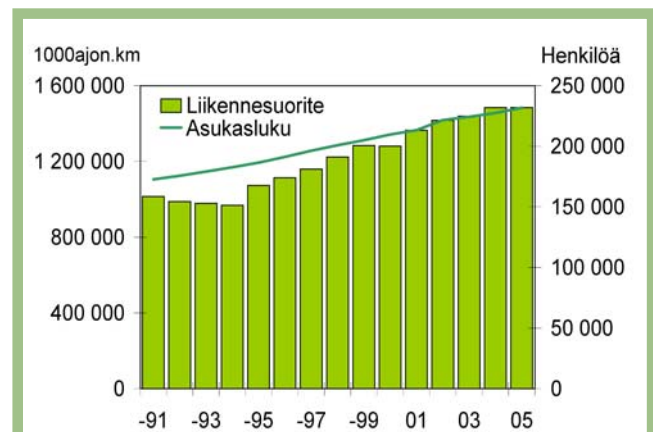
Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli vuoden 2005 lopussa 29 % ja määrä noin 2 000 (kuva 12). Nuorisotyöttömien eli alle 25-vuotiaiden työttömien osuus työttömistä oli 8 % vuoden 2005 lopussa ja määrä noin 600.

Melualueilla asuvien osuuden arvioidaan kasvavan.

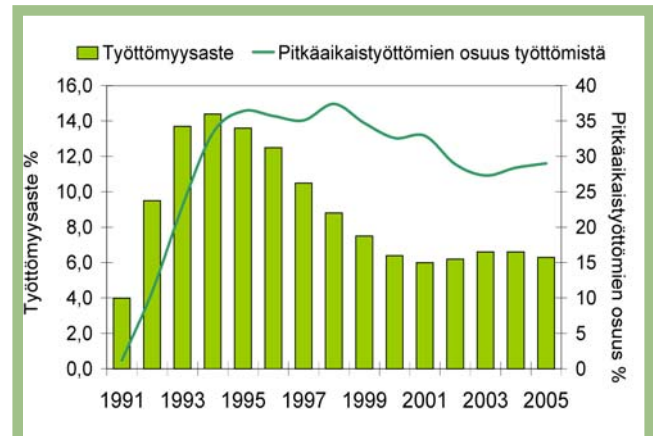
Melu on yksi yleisimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Meluhaitat ovat seurausta väestönkasvusta, kaupungistumisesta, teollistumisesta, teknisestä kehityksestä sekä erityisesti lisääntyneestä liikenteestä. Autoliikenne on suurin meluhaittojen aiheuttaja Espoossa. Yli 55 dB(A) melualueella asuu noin 20 000 espoolaista. Melulle altistuvien määrän on arvioitu kasvavan tulevaisuudessa.

Kuva 10. Rakentamisen kokonaismäärä 2000-2005

Kuva 11. Väestömäärä ja moottoriajoneuvojen liikennesuorite vuosina 1990-2005

Kuva 12. Työttömyysaste 1991-2005 (31.12.)

Lähteet:

Aluesarjat-tilastotietokanta, Espoon kaupunki, Espoon Vesi, Fortum Espoo, Tilastokeskus, Uudenmaan TE-keskus ja YTV.

Kannen kuva:

Hiidenkirnu Karhusuolla,
Liidia Petrell